

Tussentijdse evaluatie van project de Beweegmakelaar in de gemeente Vaals

Hoe werkt de Beweegmakelaar, wat zijn tussentijdse resultaten en wat zijn mogelijke verbeteringen voor de toekomst?

Introductie

Waarom een Beweegmakelaar?

In Vaals heeft 47% van de volwassenen en 59% van de ouderen overgewicht. Onvoldoende bewegen is een belangrijke factor die kan bijdragen aan het ontstaan van overgewicht en hieraan gerelateerde ziekten en (chronische) aandoeningen. De gemeente Vaals heeft in het kader van het programma 'Vaals Beweegt' in 2012 een Beweegmakelaar aangesteld, voor een projectperiode van 2 jaar. Het doel van de Beweegmakelaar is om inwoners, die gezondheidswinst kunnen boeken door meer te bewegen en die dit niet of onvoldoende zelfstandig kunnen initiëren, met begeleiding en ondersteuning te laten instromen in het lokale, reguliere beweegaanbod. Vanaf januari 2013 is gestart met werving en begeleiding van deelnemers. Mensen kunnen zichzelf aanmelden bij de Beweegmakelaar of worden verwezen door een professional. Vervolgens wordt samen met de deelnemer gekeken naar motivatie, beweeggedrag en mogelijkheden. De volgende stap is begeleiding naar de zelf gekozen activiteit. De gemeente heeft aan de GGD gevraagd om de voortgang van dit project na een half jaar te onderzoeken, zodat eventueel aanpassingen kunnen worden doorgevoerd.

Vraagstelling

Hoe wordt er lokaal gewerkt?

Dit onderzoek richt zich op de vraag: 'Hoe verloopt de werkwijze van de Beweegmakelaar in Vaals na een half jaar en wat zijn mogelijke aanbevelingen voor het vervolg van het project?'

Belangrijke aandachtspunten zijn hierin:

- Wat zijn de kenmerken van de huidige deelnemers en wordt de beoogde doelgroep bereikt?
- Hoe verloopt de doorverwijzing naar de Beweegmakelaar op dit moment?
- Hoe worden gegevens van deelnemers geregistreerd door de Beweegmakelaar en is dit voldoende voor het uitvoeren van een eindevaluatie?

Methode

Hoe zijn de gegevens verzameld?

De gegevens uit het registratiebestand van de Beweegmakelaar geven inzicht in demografische kenmerken, de fysieke en ervaren gezondheid van de

deelnemers, de doorverwijzers, de redenen van doorverwijzen en de activiteiten waar deelnemers naar zijn doorverwezen. In telefonische interviews, die zijn afgenomen bij tien potentiële doorverwijzers, is gevraagd naar de bekendheid van de Beweegmakelaar en redenen om cliënten wel of niet naar deze functionaris door te verwijzen. Door middel van een persoonlijk interview met de Beweegmakelaar is inzicht verkregen in de manier van begeleiden van deelnemers, contacten met doorverwijzers, registratie van gegevens en de persoonlijke ervaringen van de beweegmakelaar.

Resultaten

Wat zijn de belangrijkste bevindingen?

Deelnemers

Vanaf januari 2013 tot april 2013 zijn 18 deelnemers geregistreerd, met een gemiddelde leeftijd van 63 jaar. Hiervan had 83,3% overgewicht en 83,3% minimaal één chronische ziekte of depressie. Van de deelnemers ondervond ruim 60% een beperking aan het bewegingsapparaat. Bij de intake gaven deelnemers zelf aan gemiddeld een redelijk tot slechte gezondheid te hebben, naar eigen inzicht te weinig te bewegen en een redelijke motivatie te hebben om meer te gaan bewegen.

Doorverwijzingen

De meeste deelnemers zijn doorverwezen door eerstelijnszorgverleners (vooral psychologen). De belangrijkste reden om naar de Beweegmakelaar te gaan, al dan niet met doorverwijzing, blijkt een slecht resultaat op een door de gemeente georganiseerde fittestdag, het verbreden van het sociale netwerk en overgewicht. Vijftien deelnemers zijn onder begeleiding van de Beweegmakelaar gaan deelnemen aan een beweegactiviteit en één persoon aan vrijwilligerswerk.

Alle telefonisch benaderde potentiële doorverwijzers (n=10) zijn bekend met de beweegmakelaar en 9 van de 10 hechten veel belang aan de werkwijze van een Beweegmakelaar. De belangrijkste reden om cliënten niet door te verwijzen is de eigen inschatting dat cliënten niet tot de doelgroep van de Beweegmakelaar behoren of een gebrek aan motivatie hebben om te gaan bewegen.

Ervaringen beweegmakelaar

De Beweegmakelaar is van mening dat vooral het persoonlijke contact en de directe benadering van deelnemers een stimulans zijn om meer te gaan bewegen. De Beweegmakelaar heeft aangegeven zelf verbeterpunten te zien in de communicatie met doorverwijzers en het compacter registreren van de gegevens van de deelnemers.

Conclusies

Kenmerken deelnemers

De Beweegmakelaar heeft in het eerste half jaar de beoogde doelgroep bereikt. Het gaat dan met name om inactieve volwassenen en ouderen die kampen met overgewicht, minimaal een chronische aandoening hebben en zelf de stap niet zetten om meer te bewegen. De reden van aanmelden bij de Beweegmakelaar is niet altijd direct een aandoening, maar weinig sociaal contact of een slecht resultaat op een fittestdag kan voor mensen ook doorslaggevend zijn. De Beweegmakelaar heeft zestien van de achttien mensen (88,8%) succesvol begeleid naar een passende activiteit.

Doorverwijzing

Uit de interviews blijkt dat het belangrijk is om potentiële doorverwijzers te blijven informeren en stimuleren om cliënten door te verwijzen naar de Beweegmakelaar. Met name informatie over welke mensen voor doorverwijzing in aanmerking komen en de meerwaarde om ook bij lage motivatie van mensen door te verwijzen. De Beweegmakelaar is er juist om deze motivatie te verhogen. Om de werkwijze van de Beweegmakelaar als vanzelfsprekend op het netvlies te krijgen moeten de mogelijkheden in begeleiding en nieuwe ontwikkelingen continue aan zowel inwoners als doorverwijzers gecommuniceerd worden.

Registratie

Om een verbetering van de ervaren algehele gezondheid van de deelnemers te kunnen aantonen is een vraag over de kwaliteit van leven of over geluksbeleving, gesteld op meerdere tijdstippen, een waardevolle toevoeging. Verder kan het maken van categorieën en gekwantificeerde variabelen, in plaats van beschrijvende tekst, helpen om doeltreffender te registreren. Het (verander)proces bij deelnemers, door meer te bewegen, kan zo beter gemonitord worden.

Aandachtspunten bij dit onderzoek

Beperkingen van het onderzoek

- Het betreft een kleinschalig onderzoek, gebaseerd op 18 geregistreerde deelnemers. Sinds mei 2013 aangemelde deelnemers zijn niet meegenomen in de analyse.
- De telefonische interviews zijn steekproefsgewijs afgenomen bij tien willekeurig potentiële doorverwijzers. Dit kan mogelijk een onvolledig beeld geven.
- Met de resultaten van dit onderzoek is geen uitspraak te doen over mogelijke (lange-termijn) effecten, zoals bijvoorbeeld blijvende verandering in beweeggedrag of ervaren gezondheid.

Aanbevelingen voor de gemeente Vaals

1. Om een goed beeld te krijgen van de gezondheidssituatie van deelnemers is het belangrijk om naast lichamelijke aspecten ook het psychische en sociale welbevinden te meten. Geadviseerd wordt dit met een vraag over kwaliteit van leven of geluksbeleving te doen.
2. De opzet van het huidige registratiesysteem kan worden verbeterd door indicatoren anders te categoriseren en kwantificeren, bv. de mate van overgewicht of het hebben van een chronische aandoening. Hierdoor wordt de voortgang beter gemonitord. Tevens is het registreren hierdoor makkelijker en worden gegevens beter uitwisselbaar.
3. Belangrijk is om doorverwijzers uitleg te geven voor wie de Beweegmakelaar is bedoeld en te stimuleren om juist bij twijfel of lage motivatie een cliënt door te sturen.
4. Continue aandacht voor communicatie en PR rondom de werkwijze van de Beweegmakelaar, voortgang en eventueel nieuwe ontwikkelingen, is essentieel. Dit geldt voor zowel voor inwoners als professionals.

Colofon

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van ZonMw (projectnummer 204000035).

Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van "Klein maar Fijn" onderzoek door Ellis Gehlen, Bachelorstudent Gezondheidswetenschappen van de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences van de Universiteit Maastricht gedurende de periode april - juni 2013, onder begeleiding van Marleen van Baak (Universiteit Maastricht) en Dorien Hodiamont en Suhreta Mujakovic (beiden GGD Zuid Limburg).

Meer info?

Deze factsheet is een samenvatting van de bachelorthesis: Een tussentijdse evaluatie van de werkwijze van de Beweegmakelaar binnen het programma 'Vaals beweegt!' van Ellis Gehlen.

Kijk op www.ggdzl.nl,
www.academischewerkplaatslimburg.nl
of schrijf naar
academischewerkplaats@ggdzl.nl

Meer info over de Beweegmakelaar in Vaals: www.vaalsbeweegt.nl

Voor vragen kunt u contact opnemen met het secretariaat afdeling Kennis en Innovatie van de GGD Zuid Limburg, telefoon: 046 - 850 55 05

